

ACTIES

- **Klik** is met muisknop(links of rechts) klikken. **Klik** is wat u doet op een Knop, Symbool of Kaart.
- **Links-klik** het **Scheepssymbool** of [F9] op elk moment om de gegevens van de scheepspositie en andere scheepsgegevens te zien. **Links-klik of Mid-klik** op de kaart om de kaart te centreren. **[Shift]+Links-klik** om een object in de buurt van de scheepspositie te zien. **Rechts-klik** op de kaart om de gegevens van dat kaartpunt te zien (gelijk aan [Info]>[Beweeg over]). **Links-klik 2x** op de kaart om het NMEA-formulier te zien. **Muiswiel** veroorzaakt snel zoomen. **Middel Drag** Zoom naar Window
- Klik/beweeg langs de kaartranden om de kaart te verschuiven als **Autom. Schuiven toets** is geselecteerd.
- SHIFT/CTRL veranderen een aantal toetsen acties: {SHIFT} of {CTRL} betekenen klik en laat los, [SHIFT] of [CTRL] betekenen klik en hou vast.

FOFMULIEREN

- **ScheepsFormulier** .....klik [F9] of Klik op het Scheepssymbool op elk moment gegist bestek; scheepsinstellingen & weergave opties; wind instellingen; op maat maken
- **Waypoints** .....klik de Waypoint knop, klik op elk bestaand waypoint herbenoem; lokaliseer; activeer als bestemming; toon windrichting; stel iconweergave in
- **Alle Waypoints** .....klik [F10] of [Info]>[Wpt]
- **Route Gegevens** .....klik tweemaal op een routepunt, of klik [Info]>[Route] bekijk routegegevens; activeer; instellingen; planning; creëer automatische routes
- **Alle Routes** .....klik [F11] of [Info]>[Route]
- **Gevaaren rakken** .....klik [BackSpace] of CTRL-Klik het rak
- **Kaartgegevens** .....rechts-klik op een kaartsymbool
- **Getijden** .....rechts-klik op een stroomsymbool
- **Onbewerkte NMEA gegevens** .....klik [N] of dubbel-klik de kaart Serieel/WAN instellingen; toon obewerkte NMEA gegevens; toon een logbestand; schakel NMEA communicatie in
- **AIS/ARPA doelen** .....klik [T] of [Radar/Target] knop
- **SOB informatie** .....klik [?] knop geïnstalleerde gegevens, SOB Registratie Status en vrijgeefgegevens
- **Geïnstalleerde kaarten** .....klik [C-MAP] knop in **SOB informatie** formulier
- **Bestel nieuwe kaarten** .....klik [C-Map Selector] knop in **About SOB** formulier

TOETSAANSLAGEN

F1 Toon toetsenbordaanslagen	[space] Centreer de scheepspositie
F2 Toon/Verberg kaartniveau werkbalk	[Alt]+[space] Beweeg naar de exacte lokatie
F3 Toon/Verberg kaart bewerkingswerkbalk	[Enter] Activeer informatiegegevens
F4 Bewerk Land & Zee instelling	[Backspace] Toon/Bewerk Laatste Rak formulier
{F4} Toon/Verberg diepte-zone markering	[Pijlen] Beweeg kaart; {SHIFT} stel stapgrootte in
[Home,End,PgUp,PgDn] Verander diepte instellingen	[L][R] Steer DR ship; {SHIFT} stel stapgrootte in
F5 Toon/Verberg plaatselijke diepte	[-][+] Verander DR snelheid (numerieke toetsen)
F6 Bewerk Mix Niveaus ON/OFF	[I][O] Zoom IN / UIT
F7 Roteer scherm scherpte; {SHIFT} afnemen {CTRL} roteer nachtscherm weergave	[C] Toon/Verberg cursor gegevens
F8 Maak kaartscherm overzichtelijk	[B] Stel kaartgrenzen in
F9 Scheepsformulier	[N] Toon/Verberg onbewerkte NMEA formulier
F10 Alle Waypoints formulier	[T] Toon/Verberg doelen formulier
F11 Alle Routes formulier	[P] Toon/Verberg Afdrukken kaart en AAN/UIT
F12 Schuin aanzicht kaart	[V] Toon/Verberg Gegevensoverzichten

"Software-On-Board"

SnelStart-Kaart – SOBvMAX

Verschuif / Zoom

	ZOOM-IN	Verklein de kaartschaal. Verander niveau zoals gewenst.
	ZOOM-UIT	Vergroot de kaartschaal. Verander niveau zoals gewenst.
	CENTREER KAART OP DE SCHEEPSPOSITIE	Kaart wordt gecentreerd op de positie van het schip.
	AUTOMATISCH-CENTREREN VAN DE KAART	Voorkomen dat het Scheepssymbool van het scherm "loopt".
	AUTOMATISCH-BEWEGEN VAN KAART	Het bewegen van de cursor langs de kaartgrens verschuift kaart.

Speciale Mogelijkheden

	MAN OVER BOORD	Start met het MOB scenario. SOB zal een terugkeerroute berekenen en zal instructies en zoekaanwijzingen geven. MOB maakt een normaal waypoint op de positie van het schip bij MOB als "punt om naar te navigeren".
	DOELN	Toont formulier waarop AIS/ARPA doelen en instellingen worden weergegeven. Indien AIS/ARPA zijn aangesloten en geactiveerd, worden instellingen voor het weergeven van RADAR cursor, schaalringen en VRM/EBL in het scherm zichtbaar.
	LOCALISEER HAVENS EN DIENSTEN	Zoek naar havens, marinas en vele andere watersport faciliteiten (brandstof, water, telefoon, PTT, toiletten, scheepshandelaren etc.). Toont afstand en richting (vanaf schermmidden) naar locatie van deze faciliteiten. Notitie: havens en diensten worden alleen dan getoond als gedetailleerde kaarten van het gebied zijn geïnstalleerd.
	GETIJDEN	Zoom naar het kaartniveau C, D of E om de getijdsymbolen in de kaart te tonen. NOTITIE: Het kaartniveau wordt getoond in rechte haken op de status werkbalk; bijv.: [D] 75000:1 Rechts-klik op [Info->Klik] op een getijdesymbool voor getijdegegevens, grafieken en voorspellingen.

Informatie & Instellingen

	INFORMATIE	inklikken van deze knop is gelijk aan rechts-klikken op de kaart. Beweeg, met cursor, over een kaartsymbool of doel aan om snelle informatie over dat punt of doel te tonen. Klik op een kaartsymbool voor gedetailleerde informatie (gelijk aan rechts-klikken). In gebruik met Route-, Waypoint- of CentreerKnop om de volledige functie te tonen. Notitie: Bij TouchScreen gebruik wordt het eigenlijke rechtsklikken via een driver in gang gezet.
	TOON/VERBERG GEGEVENS & INFORMATIE GEGEVENS	Regelt het tonen van de gegevensschermen: Scheepsgegevens; Berichten; Navigatie; Doelen; Vastlopen.
	AFDRUKKEN	Afdrukken van de kaart. Selecteer [Portret] of [Landschap], zoom/beweeg de kaart naar wens, klik dan de [Printer] knop om een voorbeeld te zien en af te drukken.
	MINIMALISEER	Verminder het aantal kaartgegevens en tekeningen om de kaart goed "leesbaar" te houden. Verberg Windgegevens, Teksten en Kaartgrenzen etc.
	REGISTRATIE & C-MAP CHART GEGEVENS	Toon de versie van SOB en de C-MAP verzameling. Geef de SOB vrijgeefcode aan om het programma te registreren. Bekijk de gegevens van de huidige C-MAP kaarten en licenties. Start 'C-Map NT/PC Selector' programma om meerdere kaarten te bestellen of aan te schaffen

Weergave Mogelijkheden / Navigatie Middelen

 WAYPOINTS Klik op een plek op de kaart om een positie te markeren. Klik op een bestaand waypoint om gedetailleerde gegevens te verkrijgen of die gegevens te wijzigen. Plaats een waypoint op de scheepspositie met de MOB knop, stop de MOB procedure en stel het waypoint naar wens in. **Verplaats:** geef de exacte lengte- en breedtepositie in op het Waypointformulier; of [Ctrl]+Klik om het waypoint op te pakken en klik dan op nieuwe positie. **Verwijder:** [Ctrl]+Klik opnieuw om te verwijderen.

Hint: gebruik in waypointstand het muiswiel of middenknop van de muis om te verplaatsen of zoomen.

  ALLE WAYPOINTS Klik op de [Info]>[Wpt] knoppen, of de [F10] toets. Beheer alle geladen en niet geladen waypoints vanaf dit formulier. Beheer vanuit dit formulier de waypointgroepen voor laden of verbergen. Laadt de waypoints van geschikte GPS op en laadt gebruikersgegevens (MARK/EVENT/ROUTE) van C-Map gebruikerskaart.

 SNELNAGIGATIE PUNT & LIJN Klik op de kaart om een navigatielijntje te trekken vanaf de Scheepspositie. Het gegevensoverzicht tonen: lengte en breedte, afstand (RL & GC); magnetische variatie; richting en betreffende koers; tijd-te-gaan rekeninghoudend met huidige SOG(snelheid over de grond). Notitie: Het **Gegevensoverzicht** kan niet worden verborgen, om het uit het beeld te verwijderen dient uitgezoomd te worden of beweeg het **Gegevensoverzicht** naar een andere locatie. De lijn die getrokken is van het **Gegevensoverzicht** kan verborgen of getoond worden via de **Scheepsgegevens** van het **Scheepsformulier**.

 AFSTAND & RICHTINGLIJNEN Een algemeen snel meetmiddel voor afstanden en koersen naar en van het schip, of tussen twee punten: Klik op de kaart om een RBL vanaf de scheepspositie te trekken, verder klikken zal de RBL verlengen. Na vijf(5) verlengingen zal de RBL automatisch opnieuw worden gestart. Handmatig kan de RBL worden herstart door op Turn-Off te klikken met daarna Turn-On. De RBL(s) hebben een kort leven, wanneer de knop weer is aangeklikt zal de huidige RBL verdwijnen en een nieuwe RBL opstarten. Alle RBL's worden getrokken van het laatste punt en het schip – na de laatste keer kaart weergeven zullen slechts de begin en de eindpunten van de RBL's een verbinding met de scheepspositie weergeven. Hint: Afstand/Richting waarden voor RBL worden getoond in de statuswerkbalk en de cursorgegevens. [C].

 ROUTES **Maak een nieuwe Route:** Klik de Route knop, bij het achter elkaar klikken op de kaart zullen Begin, Routepunten en Bestemmingen op de kaart worden geplaatst. **Selecteer een Route:** Klik een routepunt om de betreffende route te selecteren, de route krijgt de rode kleur om aan te geven dat deze geselecteerd is. Het geselecteerde punt, is een volle punt, het volgende punt op de route is een groot open punt. **Wijzig een Route:** Selecteer een routepunt, en klik daarna een nieuwe locatie. Hint: als het oude routepunt in de weg zit, verplaats het dan tijdelijk naar een ander positie. **Voeg een Routepunt toe:** Klik twee keer op een routepunt en klik [Insert] om een nieuwe punt achter het geselecteerde punt te maken.. Klik dan op de gewenste locatie voor een nieuw punt. **Verwijder een routepunt:** Klik tweemaal op het routepunt, klik [Delete]. Hint: gebruik het middenmuiswiel en de middenmuisknop om te verplaatsen en zoomen tijdens het bijwerken van de route. **Activeer een Route:** klik [Activate] knop op een Routeformulier. Een actieve Route zal in N2D stand gaan en gegevens naar de autopiloot zenden. Hint: zet de Autopilot verbinding aan via het NMEA formulier. **Route Gegevens Formulier:** Klik een route tweemaal, klik [Details] of selecteer de route in de lijst van. **Alle Routes Formulier:** klik dan [Details] of gebruik voor de Actieve Route de [Details] knop in het N2D formulier.

  ALLE ROUTES Klik [Info]>[Route], of klik de [F11] toets voor Route bewerking. **Route gegevens:** Alle routes die gebruik worden in het SOB programma worden automatisch opgeslagen als het programma wordt gestopt, de naam van de route wordt de bestandsnaam. Om op te slaan, klik [←] op het **Alle Routes** formulier. Om een route te verwijderen, verwijder eenvoudig de routenaam uit de Windows™ Verkenner.

"Software-On-Board"

SnelStart-kaart– SOBvMAX

COMMUNICATIE TUSSEN GEBRUIKER EN SOB

SOB is ontworpen voor het gebruik met een "TouchScreen", echter met gebruik van een muis (met muiswiel wordt aanbevolen) wordt een gelijkwaardige toepassing verkregen. De communicatie met de gebruiker geschiedt niet door middel van menu's en slechts een beperkt aantal muis handelingen(zoals sleepen). Het beeld zal automatisch elke 5 tot 10 seconden verversen.

In de documentatie worden [ ] sluittekens gebruikt om een knop aan te geven en de "!" voor de eerste letter van filenamen die door SOB worden gebruikt. Uitgebreide hulp wordt geboden via een on-line gebruikershandboek op www.sob.com.au of e-mail info@shipsoft.nl

INSTALLATIE & FILE LOCATIES

SOB wordt automatisch geïnstalleerd in de C:\SOBvMAX map. Dit is de aan te bevelen map, men kan daar echter van afwijken en elke ander locatie kiezen (bijv.: 'C:\Program Files\SOB'). Win2000 and WinXP gebruikers dienen als administrator te zijn aangemeld bij installatie om te kunnen installeren en de aangegeven mappen te kunnen gebruiken.

- **\SOBvMAX**
  - SOBvMAX.exe Hoofd programma bestand
  - SOB_PORTS.exe Hulpprogramma voor het verkrijgen & instellen van beschikbare seriële poorten
  - QuickStart.pdf Deze kaart
  - SOB Manual.pdf Afdrukbare versie van het SOB gebruikers Handboek
  - RELEASE_NOTES.pdf Toevoegingen aan het gebruikers handboek
  - *.pdf, *.txt Andere nuttige bestanden
- **\SOBvMAX\Waypoints**
  - !waypoints.wpt SOB standaard waypoints bestand, die worden geladen als SOB start
  - *.wpt Gebruikers waypoints bestanden, worden indien noodzakelijk geladen
- **\SOBvMAX\Routes**
  - *.rte Gebruikers route bestanden, worden geladen indien noodzakelijk
  - !autoload.rte Indien aanwezig wordt dit geladen als SOB start
- **\SOBvMAX\Logfiles**
  - !messages.txt Bestand dat de tekst van het berichtenpanel bevat
  - !WAN_list.txt Verbindingsgegevens van WAN naar SOB Pc's met NMEA bronnen op afstand
  - !FRIENDS_list.txt Gebruikerslijst van bekende doelen
  - !AIS_DATA.txt Rij/Klom geformatteerde tekst van alle doelen die met Excel bewerkt kunnen worden (Hint: zet doele opslaan aan bij AIS/ARPA/WAN doelformulier)
  - !SOB_NMEA_DATA.log SOB's NMEA gegevens logbestand. (Hint: zet log aan op NMEA Gegevens form)
  - !autoplay.log NMEA tekst bestanden. Indien aanwezig zal dit starten bij het starten van SOB
  - *.log Gebruikers log bestand. Een tekst bestand dat NMEA gegevens bevat
- **\SOBvMAX\PastTracks**
  - !LastTrack.trk Laatste gebruikte rakken, \worden automatisch geladen wanneer SOB start
  - !PastTrack.txt Verzameling van laatste gebruikte rak gegevens
  - *.txt Gebruikte Rakken bestanden die opnieuw kunnen worden gebruikt in SOB en kunnen worden geanalyseerd in Excel
- **\SOBvMAX\DemoCharts**
  - DMCxxxx.MCV Demokaarten (Waarschuwing: dit zijn niet de laatste kaarten en mogen alleen voor evaluatie gebruikt worden)
- **\SOBvMAX\Charts** (extra map voor het opslaan van gekochte C-MAP kaarten)
  - AUM00501.MCP Bijv.: Australie kaart #005 ver 01 (MAXonPC kaart)
  - EWC21507.MCP Bijv.: West Europa #215 ver 07 (NTonPC kaart)
- **\Program Files\C-MAP NT PC Selector\Charts**
(standaard C-Map toegewezen map voor het opslaan van gekochte kaartenbestanden)